

АНАТОЛЬ ГАЛАН

ПРО
РАДІСТЬ
БІЛЬ

Поезії

1970

Анатоль Галан

ПРО РАДІСТЬ І БІЛЬ

поезії

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. 1970 ВИДАВНИЦТВО – Власна Хата

ANATOL **H**ALAN

HAPPINESS AND PAIN
POETRY

PHILADELPHIA, Pa

1970

ROCHESTER N.Y.

ПРО РАДІСТЬ І БІЛЬ
поезії

ВСІ ПРАВА ЗАСТЕРЕЖЕНИ

Обкладинка роботи Романа Коваля

Тираж – 500

ВИДАВНИЦТВО – ВЛАСНА ХАТА

ВІД АВТОРА

Може, й за іво було б мені пропонувати увазі читачів вірші понад тридцятилітньої давності, при чому супто-інтимного характеру. Але вони стверджують, що підсоветський мистець аж ніlk не задовільнявся "дозволеною" тематикою, був далекий від неї, шукав розради у своїй власній настроєвості.

В той час такі вірші звалися "захалявними", бо жодний журнал, чи газета не дали б їм місця на своїх шпальтах.

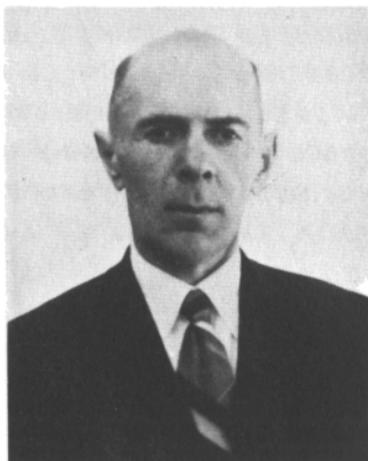
Принцип сумнозвісного соціалістичного реалізму безапеляційно вимагав "узагальнення" /не про власне пиши, а про громадське/, барабанної байдорости, на віррець : "Жити стало краще, жити стало веселіш". То ж і інтимна лірика розгладалаась, як утеча від тог "щасливої" дійсности, як викин панівному в УСРР утилітарному стилеві.

Подібні вірші читалися лише в колі близьких друзів, колег по перу, або під час хатньої вечірки, коли знов же не було зайвих людей, що могли зробити з мухи слона й кваліфікувати твою інтимну творчість, як контрреволюційну.

В цій збірочці поезія піде не друкованими раніше віршами, а вже пізніші, писані на еміграції.

А публікую їх тому, що...шкода безслідно знищить цей щирий доробок.

А . Галан

А . Галан

І знову тиша, ніч казкова,
Підводить руку віщий Див,
На небі зоряну підкову
Крилатий вершник загубив.

В світах закинена плянета –
Дріма, чи скніє, чи живе?
Володар–Час шаленим летом
Мчить у непізнане, нове...

Хто зв"яже урвища і гори,
З"єднає сяйво і пітьму?!

Раптово Місяць срібнозорий
У хмару загорнувсь німу.

І тільки вибілений часом,
Як семафор у далечінь,
Чумацький Шлях – небес окраса
Вогненно стелеться вночі.

ВІЧНА ПРОБЛЕМА

Від тонкорунних хмар – дражливий пах
весни,
Біжать думки на висклізаних шинах...
Як струм електрики, в чиєсь вгрузає сни
Крізь обіконниці арпеджіо пташине.

Цей ранок весь, як яблуко, терпкий,
Снага розквітла і дрімотна спрага.
О, спокій вранішній цнотливих пишних кіс,
О, спадшино від почуттів варяга!

Схопить... Не ойкне... Коні, як авто',
А там хай скаржиться хоч сестрам
Магомета.
До серця дівчини энаходили місток
Однаково – розбійники й поети.

Природи клич, таємний серцю знак –
І тиха гладь вирує водоспадом.
Хто давню радість виміряв до дна?
В кому ця радість сни свої доспала?!

Буренна путь з життя зробила фронт,
Та десь глибоко особиста мрія,
Що в дверях щастя піднесла, як пароль,
Ім"я старе і чарівне – Марія...

КАЗКИ МИНУВШИНИ

Казки минувшини – позаду,
В правах сьогоднішне життя.
Легенди світлосяїйний задум
Зів"яв у надрах небуття.

Та довгі коси, як у тебе,
Очей твоїх зелена глиб
На поверхню прадавню тему
В думках поетових стягли.

І ніжно, ніжно десь у грудях
Бренить фантазії ім"я.
Воно тобі до речі буде,
Русалонько моя!

... Ніч... Тиша... Озеро відгонить
Рослинні пахищі—меди,
І ось у білому хітоні
Виходить дівчина з води.

Пружняві перса – з теплим сумом
Неначе пригортають степ,
А на чолі ясніє дума
Про щось віджиле і... святе.

Всміхнешся з себе: доки, доки
Ця суміш образів, уяв?!

Ти спиш тепер, зеленоока
Русалонько моя.

Ти спиш жива, а не казкова,
Що в клопоті стрічає день,
Що кожен ранок на будову,
На невідкличну працю йде.

Та все ж десь глибоко несу я
Чудову казку про життя...
Привіт тобі, моя красуне,
Русалонько моя!

Ч А Р И

Тихо, тихо приходить ніч,
Як коханка, мене обійма,
Заспокійся! – говорить мені,
Тут нікого, крім нас, нема.

Я на крилах своїх легких
Тебе в сонячний край понесу,
Там іще не відомий гріх,
Там душі не стискає сум.

І голубить мене у снах
Чарівниця чорнява – ніч,
Сріблозоряна і ясна,
У казкові заводить дні.

Ледве ж ранок з вікна спаде,
Стане вартою на путях,
Знов стрічає мене бліде,
Хворе, вимучене життя...

n

РО РАДІСТЬ І ЕІЛЬ

Ніч з розгону урізалась в день,
Обважніли верхівки налятих
вологою трав.
Під задумані верби сьогодні
уперше прийде
Люба дівчина, друга мого сестра.

Ще тоді, як гармати ревли,
Як в махновських тачанках гуляли
сваволя і жах,
Ліг мій друг спочивати до віку в землі –
За широкі шляхи, за майбутнє
суспільних бажань.

Відтоді стала ясна мета:
За прекрасне боротись, не зраджуватъ
цьому й на мить.
Я недарма прожив відвойовані в
смерті літа,
Коли вмію життя і за біль і за
за радість любить.

ЗЕЛЕНИЙ ВЕЧІР

Зелений вечір тихо снить
Непережитим ще коханням,
І ти, як ніжний дар весни,
Забуте родиш хвилювання.

Така хороша і проста,
Немов подібної не бачив.
Дитячий усміх, тонкий стан
І від фаху – рухливий пальчик...

Кінчився у роботі день,
Верстатку кинуто до ранку,
І ми кудись житами йдем
На передсонну прогулянку .

Зелений вечір гріє кров,
Чудовий вечір і сама ти.
Я ледве у собі зборов
Жагу – тебе поцілувати.

Вдивляюсь зараз в образ твій,
Розпізнаю тебе, вивчаю,
І в думці раптом не зловив
Того самотнього од чаю ...

Повільно й рівно гасне ніч,
Крізь вікна день просунув руку,
Вже ось господарка, як бич,
В печі дровинами загрюка.

Щось сон тікає від очей –
Це мрій настирлива офіра.
Бодай ніколи не втече
Від серця – у майбутнє віра!

ПРИВІТ ТОБІ!

Привіт тобі, моя любов!
Як завжди, думаю про тебе.
Зоріє сутінкове небо
Перед вікном моїм ізнов.
Привіт тобі, моя любов!

Я образ бережу ясний,
Твій образ, далиною взятий,
Він лишивсь в серці незім"ятим,
Просяк життя мое і сни.
Я образ бережу ясний!

До тебе всі бажання йдуть,
Як всі шляхи ведуть до Риму...
Нема того, хто б їх затримав,
Хто б обірвав високу путь.
До тебе всі бажання йдуть!

Чи знаєш ти тривоги крик,
Рухливий з серця мимоволі,
Що прагне простору і волі,
Її найвишої гори...
Чи знаєш ти тривоги крик?

Не забувай життя моє,
Моїх думок, тобі відданих.
Я міряв власними слідами
І буйну повінь, і вогонь.
Не забувай життя моє!

Мій дух надію засвітив,
Останню сонячну надію,
Що я живу і молодію,
Що вічний юности мотив.
Мій дух надію засвітив!

А М О Т Н І С Т Ъ

Між багатьох тебе шукає серце,
Маленьке серце лащається до тебе.
Дівчинонько, на нього ти не сердся,
Йому жалю і милости не треба.

Кудись у світ, в широкі ті простори
Підемо мріяти про ласку й тепле слово.
Тобі не личить, серце мое хворе,
Просити в дівчини раптової любови.

Шукання вічного поборник і невільник –
На всіх шляхах і стежках вдень і ніччю
Вдивлятимусь очима й серцем пильно
У кожне зустрічне привітливе обличчя.

І буду десь рахунок вести рокам,
Жагуче мріючи про ласку й тепле слово,
І буду думати, що щастя є, аж доки
Не вкриє сніг волосся й чорні брови.

Між багатьох тебе шукає серце,
Маленьке серце лащиться до тебе.
Дівчинонько, на нього ти не сердся,
Йому жалю і милости не треба.

БЕЗСОННЯ

Лиш півень віддзвонить
Годину нічну,
Приходить безсоння
Будити від сну,
І тихо схиляє
Обличчя бліде,
І довгі розмови
Зі мною веде.

Ми ринемо швидко
Назад, по віках,
І мертвого свідка
Із нами рука.
Вона відкриває
Льохи таємниць,
Красу водограїв,
Страхіття гробниць,
І велич, що нині
Розвіялась в прах,
І бідні руїни,
Застиглі в світах.

Ми йдемо по хвилях
Теперішніх днів,
І серце на милі
Розбризкує гнів.
О, жах неозорий!
О, б іль без межі!
Де зброя на горе,
На муки лежить ?!

Години безсоння
Без міри тяжкі,
В проваллях агоній
Конають думки.
Чому ж не зоріє
У серці моїм
Сьогоднішня мрія
Промінням ясним ?

Чому ж не підіймеш,
Кохана, зову ! –
В гарячі обійми
Тяжку голову...

.....

Лиш місяць з віконня
Сміється мені...
Прокляте безсоння !
Ненависна ніч !

АКОРДИ

У волоссі твоїм я помітив срібло –
Подарунок тривог і негод.
Чуєш, мила, як вітер удариивсь крилом
І полинув у простір висот.

Чуєш, поруч тебе хтось самотній зітхнув,
До колін твоїх тихо приник.
Розкажи мені щось про любов, про весну,
Затамуй серця болісний крик.

Човен дзеркало вод увігнув аж до дна,
Небезпечна, тяжка його путь.
Я б хотів, щоб зі мною була ти одна,
Як з мандрівником зірка в степу...

M РІЯ

Тихо зоріє небо,
Вулиці в сніжних шатах.
Зараз побачу тέбе,
Знаю, що будеш рада.

Знаю, що в цілому світі
Друга нема, крім мене,
Що почуття убиті
Прагнуть на світло денне.

Дві порошинки мрію
Виткали з снів чудових.
Хай же без хмар зоріє
Небо у нашій крові!

Елегія

Не осмій тривогу мою.
На порозі близького вже вечора
Я самотності тяжко боюсь.
Як південна рослина – глетчера,
Як пігмеї – великані в бою,
Я самотності тяжко боюсь !

Що ж, на краплі не міряв чуття,
Дарував його кухлями повними,
І нема вже, нема воріття
Тій бурхливій осяній повені,
Тим розтоптаним квітам життя.
Що ж, на краплі не міряв чуття !

Ти не кидай мене, не забудь,
Про минуле не лишилось спогаду.
Низка помилок – пройдена путь,
Не знайшов я нічого, крім холоду,
І образою сповнена грудь.
Ти не кидай мене, не забудь !

Щ А С Т Я

Над землею навис туман,
Повний місяць – наче клубок,
Він поринув у океан,
У небесний величний крок.

І в тумані тім ми одні,
І нікого не треба нам,
Бо схрестились палкі огні,
Бо долито у келих вина.

Подивись у вікно скоріш :
Никнуть трави осінні тут.
Може, завтра вже їх вітри
Сніжним попелом заметуть.

Та не вкриється снігом скарб,
Що несем ми його в собі.
Хочу вірить : тебе відшукав
Я на радість, а не на біль.

ЖИТЯ

На мокрому брукові місяць лежав,
І сяйво згиналось, як вістря ножа.
Вже смуток осінній, і холод, і смерть,
Я ж тихою радістю сповнений вщерть .

За те, що на білому світі живу,
Що пісню підслухав незнану, нову ,
Багато простобрів, багато доріг
Прослалось навколо до послуг моїх...

Думок не відніме, не знівечить час,
Надія на краще у кожному з нас,
І падає промінь на серце мое,
І серце від болю окремо живе.

Я постать знайому побачив здаля .
Це ти, моя рідна, кохана моя ?
Хай ніч принесе тобі сон чарівний ,
Хай буде життя твоє тепле, як сни.

.....

В осінньому подуві – холод і смерть,
Я ж тихою радістю сповнений вщерть .

ПРОЩАННЯ

Темна ніч, запряжені коні,
І короткі прощальні слова.
Мабуть, схилена ще на віконні
Русява її голова.

Бовваніс дорога ледь—ледве,
Віз скрипить, наче немічний дід.
Ось візник мою тугу угледів,
Резумує : "Не хочеш, а ідь" ...

Вогко й тихо. В повітрі — осінь,
Дощ висить на краєчку хмар .
До сьогодні лиш матері сльози
Бачив я, як прощальний дар.

О, ті щирі ридання дівочі
Більш усяких сказали слів .
Я тієї осінньої ночі
Своє щастя навік загубив !

ЛЯХ СЕРЦЯ

Тільки ніч гудками
Потривожить сон,
Спалахне у пам"яті
Станція й перон,
Рейками блискучими
Спогад потече
До чорнявих кучерів,
Дорогих очей.

Десь за перевалами
Молоді літа,
В туманах опалових
Осінь золота,
І вночі над стріхами
Місяця вінок,
І стежками тихими
Нетерплячий крок ...

Може, і не все було
Так, як бути слід.
Грози понад греблями
Повінь пронесли,
Рейками блискучими
Віддалило знов
До чорнявих кучерів
Весняну любов.

Образ, серцем витканий,
Як маяк, стояв...
Де ти, моя квітонько,
Дівчина моя?
І стискалась тугою
Не один раз грудь.
Значить, з другим, з другою
Друга не забуть!

Та на світі широко
Ранкам і ночам,
У пройдешне зіркою
Покотився час,
Повернулись з обріїв
Весняні стежки,
Із очима добрими
Вогники палкі.

Щастям оповита в нас
Буде ще земля.
Посміхнися, квітонько,
Дівчино моя !
Ми у дружбі з волею
Крізь життя усе
Невмирущу молодість
В серці пронесем !

В ДУШІ САМОТА

Нам було любо любитись,
Та розгубилися ми.

Зламано квіти,
Холод сердитий
Лине на крилах зими.

В душі самота,
Бо друга – не та!
Різна думками,
З серцем, як камінь,
Гарна, зрадлива, пуста.

Видертий з ґрунту своєого,
Спокій не можу знайти.
Де ж та дорога,
На милість Бога,
Що твої вкаже сліди?

В душі самота...

Стогін проходить землею,
Чашу наповнено вкрай.
Ще раз із нею,
Завжди моєю,
Доле, зустрінусь дай!

В душі самота...

Доки надію не вбито,
Снитиму степом своїм.
Лагідне літо,
Золото — жито,
Вбогій і радісний дім !

В душі самота ...

С П О Г А Д

Стежка, сонцем спечена,
Димарі і чад.
Вогняна Донеччина
У моїх очах.

Там далека молодість
І весняний спів,
Там у "чорнім золоті"
Люд злиденний жив.

І вітри оспівані,
І широкий степ,
Де трава полив"яна,
Никнучи, росте,

Де кургана давнього
Обриси тяжкі
України славної
Бережуть казки.

Кожен день , увечорі,
В передсонний час,
Віддаю Донеччині
Пам"ять і печаль :

Про глибінь невивчену,
Кинутий бар"ер,
Про вогні, про дівчину,
Що люблю й тепер...

ЛИСТ МОЇЙ ДРУЖИНІ

Пишу, хоч знаю – надарма,
Цього листа ти не побачиш.
За осінню прийшла зима,
І в серці холодніш неначе.

Шляхом, що в інєй нарядивсь,
У лагідний цей вечір,
Ти, може, пішки йдеш кудись
З торбинкою на плечах.

А я по стороні другій,
В сполохах грізних неба,
Кермую панцерника в бій
І думаю про тебе.

Кермую, щоб спочив народ
Від гноблення і зліднів,
Щоб від напасникових орд
Звільнити ниви рідні.

Щоб наші діти не були
Тубільцями й рабами,
Щоб вирвавсь край мій із імли
Й колись пишався б нами...

О, знаю, шлях наш не легкий,
На ньому кров і згуба.
Як хочу я, щоб ці рядки
Ти прочитала, люба!

Ялинка

Упала на землю
Вечірня імла,
І втомлено тиша
Над світом лягла.
Тоді до бараку
Дідусь увійшов,
Рипіли з морозу
Ремні підошов.
Він мовчки ялинку
Поставив на діл,
Як символ незмінний
Буття і надій.

І всі земляки
Посідали в гурток,
Між вітами тліли
Жарини свічок,
А думка далеко
Сягала кудись :
До рідної хати,
Де в пестощах зріс,
Де свято величне
Стрічала сім"я,
Де лишилась мила
Вітчизна моя.
Спадає проміння
З ялинки на діл,
Як символ незмінний
Буття і надій.

БЛАГОСЛОВЕННА МИТЬ

Не з буревієм пристрасти у крові
Обняв тебе, задуману і ніжну.
Ввібрало серце промінь вечеровий,
І свіжість рос, і урочисту тишу.

Дарунку княжому на ложі незім"ятім
Вклонивсь, як віри сповнений прочанин.
Хвилини ті, що подихом промчали,
Я молитовно викличу при страті.

І у очах, приречених на темінь,
Знов відіб"ється золотаве руно,
І дві волошки з-під повік у тебе,
І твій єдиний райдужний цілунок.

Так суть років, порожніх і безбарвних,
Що їм судилося в попелі зітліти,
Пізнаємо в самій короткій миті –
Джерелі радости і невмирущих марінь.

Що подарувати дівчино, тобі?

Що подарувати
Дівчино, тобі?
Я тепер багатий
На автомобіль,

I на добру хату,
I на гроші теж.
Можеш забирати
Все, що забереш.

А за те дарунок
Я тобі даю,
Що колись ти, юна,
Зберегла в бою

Раненого хлопця,
Хлопця – вояка,
Він без тебе сонця
Досі б ще чекав...

В дівчини слізинки
На очах ясних.
Звідки взяв ти, звідки
Парубче, цей гріх ?

Чи в краю волошок,
Хмелю і калин
Віddaють за гроші
Молоді жалі ?

Лиш один дарунок
Взяти б я могла :
Руку й поцілунок
Гострий, як стріла...

Та цей скарб залишив,
Мабуть, ти собі ...
Подаруй же іншій
Свій автомобіль !

ПІД БОЯН МОЇ СПІВИ ЛЮБИЛА ТИ...

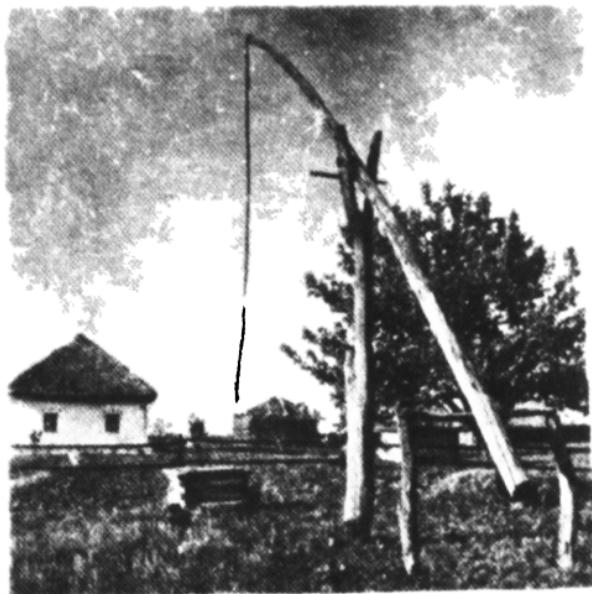
Під боян мої співи любила ти,
Під дзвінкий український боян.
Був тоді, наче з бронзи я вилитий,
Не боявся ні бою, ні ран.

Ми ходили ланами барвистими
І про радоші мріяли вдвох,
Та тебе на війні з комуністами
Не зберіг, не помилував Бог.

Для вояцтва була ти сестрицею,
А мені за дружину була.
Поховали тебе під ялицею,
Вдалині від твоєого села.

Ту могилу розорано танками,
Мабуть, там і трава не росте,
Та не стала ти в ворога бранкою,
І ім"я твоє чисте й святе.

Рідний край мій нидіє за ґратами,
Почорнів усуспільнений лан.
Із очима, журбою наллятими,
Я беру голосистий боян...

НЕ Г О В О Р І Т Ъ М Е Н І П Р О Н Ь О Г О !

Чому зробив він стільки злого
У ті ясній тривожні дні?
Не говоріть мені про нього
І не нагадуйте мені!

Кохала я лише одного
На вісімнадцятій весні...
Не говоріть мені про нього
І не нагадуйте мені!

Забув він присягу і Бога,
В чужій покинув стороні.
Не говоріть мені про нього
І не нагадуйте мені !

Тепер вернувсь , та що із того ?
Погасли голубі вогні.
Не говоріть мені про нього
І не нагадуйте мені !

Я молода і є ще змога
І для життя , і для борні.
Не говоріть мені про нього
І не нагадуйте мені !

Розстались ми з літами молодими...

Розстались ми з літами молодими,
І інша молодість своїх пісень співа.
Вслід за теплом ідуть холодні зими,
Стверділий ґрунт розколює трава.

Колись стрункі і пристрасні дівчата
Вже сивину розчісують рясну,
А поруч з ними радість, ледь почата,
Благословля сімнадцяту весну.

Настане час, і це розкішне сяйво
Дорогу дасть для молодих зірок.
Ніщо, ніщо у світі цім не зайве,
Та є кінець на кожний початок.

І так іде роками і віками,
Як чергування свтла і імли.
Любіть життя, аби не нарікали,
Що ви його даремно прожили.

Н Е З А Б У Т Н Є

Сонце пряжу рожеву пряде,
Рух, і брязкіт, і говір ранковий.
Милозвучніш кастильської мови,
Крім своеї, не чув я ніде.

Парасолі задуманих пальм
Бережуть від південної спеки.
Я ще часто питую : ке таль ? х/
Краю кинутий, краю далекий.

І тікаю очима назад,
Від сльоти – в листопадове літо.
Як смагляве дівча – сеньоріта
Там тепер визріва кожний сад.

Громовиці розколюють сон,
І потоки тропічної зливи
Калатають у шиби вікон
Сан Мартина нащадків бурливих.

Хоч для мене чужа сторона,
Та сім років віддавши для неї,
Почуваю, що стала вона
Трохи рідною, трохи моєю.

І куди б я тепер не пішов,
У очах моїх сяєво видив :
Тих небес оксамитовий шовк
І веселі стрункі авеніди.

Час мине, на захоплення пил
Забуття і байдужости ляже,
Тільки мозок, на втрати скупий,
Збереже мальовничі пейзажі.

І коли лиш захоче душа
Сонця, квітів і ніжної сині,
Буде вільно мені воскрешать
Пережиту красу в Аргентині.

ПИШЕ СИН ДО МАТЕРІ...

За морями дальніми,
За морями синіми,
Дівчина під пальмами
Полюбилась синові.

Пише син до матері,
Пише, ще й питается :
Як чужинку братиме,
Що від того станеться ?

Тепло, по-весінньому,
Мати посміхнулася,
Та на просьбу синову
Відписати забулася...

Повернувшись з плавання
Парубок без вигоди.
— Де ж твоя?
— Була вона,
Не схотіла їхати.

І ізнов у матері
Сміх в очах колишеться.
— Як чужинку братимеш,
На чужині лишишся...

ГАНКА-ЕМІГРАНТКА

Сіла Ганка-емігрантка
На великий пароплав.
Прощавай, колгоспна ланко,
Час визволення настав !

Лято з вечора до ранку
Хвилі билися об борт,
Несли Ганку-емігрантку
У чужий, незнаний порт.

Ой, нема на морі станцій,
Щоб пройтися по землі.
Лячно Ганці—емігрантці,
Наче дівчині малій.

Та згадала працю ланки,
Під "яремну тяготу",
І у Ганки—емігрантки
Серце крикнуло : – Гартуйсь !

Не страждати вік у ланках,
Є інакший вільний світ.
Має Ганка—емігрантка
Лиш неповних двадцять літ.

З НЕВІДПРАВЛЕНОГО ЛІСТА

Дитино дорога, у сутінкову пору,
Коли життя притишує ходу,
Через долини, урвища і гори
До тебе я невтримано іду.
Батьківську ніжність, втомлену покору
І гіркоту несамовитих дум
Несу, як дар без поділу й обмежень,
Що завжди й повсякчас лише тобі належать.

Я згадую росу на кострубатих вітах,
Сухого листя шерехливу мідь.
Тоді уперше крихітка сповита
У душу вкинула і сонце, і блакить,
А зір стрічався із ясним привітом
Очей, де мук страшна відбилася мить.
Високих почуттів благословенна радість,
Як плід смачний у зрощеному саді!

І знову гін і днів, і місяців,
Жалі й тривоги всюди невідмінні,
Важкенька вимова таких звичайних слів,
Сміх зустрічей, і плач розлук хвилинних.
Тоді я серцем сонячно радів,
І над колискою, у час світанку синій,
Чекав, як кращого для себе свята,
Коли пелюстки уст промовлять слово "тато".

Дитино дорога, можливо, що тепер ти
Так кличеш іншого від чистої душі,
А я, що за тебе готовий тричі вмерти,
Сиджу самотній і пишу вірші
Із серцем, тугою нестерпною роздерти�,
Неначе серце я на вістрях десь лишив.
І знаю добре : про ті вірші й болі
Ніхто тобі не розповість ніколи.

Н Е П О В Т О Р Н Е

Розцвітає вишня
В мойому саду.
Радосте колишня,
Я до тебе йду.

Хоч у думці, в серці
Обійму твій стан.
Прожени, розсердся,
Як у ті літа...

Був і я жагучий,
Мов липневий день.
Хата біля кручі,
Дзвін твоїх пісень...

Тільки ж непотрібно
Я тебе зустрів,
Вже обручку срібну
Хтось тобі надів.

Я сказав : – Повернеш –
Буде золота...
Ні, не спинять терни
Молоді літа.

Лишилась обручка,
А його нема.
Інша люба ручка
Вдерлась між двома...

Одцвітає вишня,
І одцвів твій цвіт.
Не для нас колишнє
Через сорок літ.

ВЕСНА

Тепло, привітно і затишно всюди,
Груди повітрям наснажують люди.
Весно чудесна, щаслива пора !
Ангели з райського вийшли двора
І розлетілись, за Божим наказом,
Землю воскреслу прикрасити разом.
Крильми торкнулися голих дерев,
Листя струсили віджиле, старе,
І забуяла невтриманим хмелем
Пишна, розкішна, оновлена зелень.
Ангел долоню на луки поклав,
І замигтіли від квітів і трав
Обшири сірі, родючі простори.
Ангел повіяв крилом понад гори –
І потекли срібноводні, сяйкі
Десь на поля гомінливі струмки.
А на річках і озерах, як феї,
Білі голівки піднесли лілеї :
Тихо хитаються й дивляться вглиб
На хороводи розважливих риб.
Зорі–лихтарики ангелам світять,
Затишно в темному їм оксамиті.

Ось у вінку з діамантових рос
Тихо схиливсь над землею Христос.
Лагідні руки, пробиті цвяхами,
Благословляють і воду, і камінь,
Гори й долини, і людські оселі,
Щоби незмінно лишались веселі,
Має бо все тут, на білому світі,
Право некуплене – жити й радіти.
Очі блакитні розплюшує ранок,
Ще над рікою туман, як серпанок,
Та незабаром у кожне віконце
Ясно загляне усміхнене сонце.
Знов молодіє природа стара.
Весно чудесна, щаслива пора !

НАРОДЖЕННЯ

В незнану даль небесний шлях
Прослався, неозорий.
Ще на землі і біль, і жах,
Та знов надія у очах
І – порив у простори.

Дух срібнокрилий десь літа,
І шелест тихо гасне...
Для милосердного Христа
Пришестя дивний час настав
В благословенних яслах.

Горі серця й скорботу дум !
Там світла тьма не зборе !
Як подув, чується : "Іду" ...
І місяць зупинив ходу,
І сяють вічні зорі ...

ВЕЛИКОДНІЙ ДАРУНОК

Була в тата з мамою
Донечка одна,
Донечка, сестра моя,
Гарна, як весна.
Всі сусіди тішились
Нашим дитинчам,
Бути щасливішими
Не манилось нам.

Журавлів курликання
Чулося вгорі,
Ждали ми Великоднія
Ранньої пори,
Вже готове кожному
Убрання ясне,
Будем в храмі Божому,
Хто ж в ту ніч засне ?!

Раптом із сестричкою
Сталася біда.
Розлилася річкою
Весняна вода,
Ухопила дівчину,
Наче рибу гак,
Ледь її, скалічену,
Врятував рибак.

Марила без пам"яти
Дівчина сім днів,
Вже її поправити
Лікар не умів,
Вже дихання чистого
В неї не було,
Тінями землистими
Вкрилося чоло.

Наставала радісна
Великодня ніч,
А у нас для празника
Не горять огні,

А у нас кімнатами
Сновигає смерть,
Сині очі матері
Слізьми повні вщерть.

Та коли опівночі
Грати дзвін почав,
Тепло рожевіючи,
Підвелось дівча,
Посміхнулось квітом щок
І сказало так :
Бачила я тільки—що
Нашого Христа...

Вінувесь у білому,
На долонях – кров,
Світлий ангел з крилами
Вслід за ним ішов,
І сказав наш Боженька,
Може, чули й ви...
"Дівчино знеможена,
Не вмирай, живи!"

До глибин зворушені,
Плакали ми втрьох.
Всіма, всіма душами
Володіє Бог.
І для нас, по-шиrostі,
Світлий день настав.
Як же нам не вірити
В нашого Христа ?!

І А Ш М А Р І Ш

Думка завжди й скрізь єдина
У нашому колі :
Не вмирала Україна
І не вмре ніколи !

Ми діждемось смерти ката,
А не ми, то діти.
Буде знову рідна хата
Волею радіти.

Вірмо в те, що згине морок,
Прийде ясна днина.
Наше гасло на прапорах :
Вільна Україна !

ЯК НЕБО, ВИСОКА, ЯК МОРЕ, ШИРОКА...

Між різних дрібних і істотних жалів,
У кожному серці горить, не згаса –
Як небо, висока,
Як море, широка,
Народжена в муках незрима краса –
Любов до своєї землі.

Христос, Магомет, а чи Будда і Ра
Підносять над нею вінець –
Як небо, висока,
Як море, широка,
Хвилює, бентежить тебе і мене
Легенда про втрачений рай...

Минає жадоба, і пристрасть, і гріх,
Одного лиш тлін до кінця не здола :
Як небо, високих,
Як море, широких,
Міцніших від сили пекельного зла,
Сподівань твоїх і моїх.

І кожної хвилі я лину туди,
Де, сплетену з паходів, барв і пісень –
Як небо, високу,
Як море, широку,
Красу існування вдихнула в усе
Одна, найдорожча з родин.

Блukaю стежками, дивуюсь, дивлюсь,
І бачу в просторі, і бачу в кутку –
Як небо, високу,
Як море, широку,
Несказано ніжну, ясну і струнку
Чудову Вітчизну мою !

ЖИВИ, МАЙБУТНЄ!

Я іду кобзаревим слідом,
Не шукаючи речень і рим.
Так, до смерти судилося, видно,
Залишитись мені молодим.

І чужому не заздрячи щастю,
Як намисто, в"язати слова
Про любов пишногрудої Насті,
Що пісні не для мене співа.

Хай шепочутъ вночі срібні тіні,
Солов'їний хай чується клич,
Я під ніжний перегук весінній
Зустрічатиму вічну ніч.

І я вірю, що кожного року,
Як весна у похід вируша,
Подивитись на юнь яснооку
Прилетить моя бідна душа.

ВЕЛИЧНА ДАТА

Принишк, насупивсь древній Львів.
На сімсотлітнє місто
Упав проклін сучасних днів,
Твердиню галицьких князів
Ніч обняла імлиста.

Та в тій імлі, крізь далину
Віків невоскресимих,
Ми прозріваємо весну,
Пахучу, радісну, ясну,
Весну Держави й Сили.

Зняла володаря рука
З плечей народу горе,
А на сторожі Буг-ріка,
Вода зловісна і тяжка,
Як непрохідне море.

Доволі! Перетяли путь
І крок орді кривавій,
А з Риму в Степ посли везуть
Високій дар! Велична суть! /
Корону – Знак Держави.

І бачив те Дорогочин
І Україна ціла,
Як вдяг її найкращий син
Усіх вітчизняних родин
Новий король – Данило.

Мечами їжаться поля
/ Разом орач і воїн! /
І стала рідна нам земля
Для світу зблизька і здаля
Могутньою й грізною.

Герб королівства веселить
І князя, і дружину.
Ніхто не сміє вже й на мить
Тепер і протягом століть
Забути Україну!

Принишк, насупивсь древній Льві
Минулим снить тужливо.
Нащадки галицьких князів
Знайшлись рабами носіїв
Загарництва й наживи.

Роки страхіть, воєнних бур
Позаду, та не грає
Розкішним дзвоном славний Юр,
Неначе й він зазнав тортур
Разом з нещасним краєм.

Іде за ниткою часу
Життя, покірне злобі.
Народи змучені несуть
/ Жахлива путь ! Нестерпна путь ! /
Хрести на місце лобне.

Та десь в ході прийдешніх днів,
Суворо й невідклично
Встає, як смерч, Господній гнів,
І тіні славних королів
Вертаються крізь вічність.

Софія й Юр простягнуть нам
Благословенні руки,
Озера збуряться до дна,
Дніпро, і Дністер, і Двина
Обмиють кров і муки.

I на державному гербі,
Як символ, дух без скона,
Вся в самоцвітах голубих,
У злоті княжої доби
Сіяниме корона !

Р Е Й Д Г Е Т Ъ М А Н А

/ Баляда /

По вибалках ховзьких –
Невтримний галоп,
То гетьман Виговський
Спішить в Конотоп.

Спішить до козацьких
Хоробрих полків,
Відвідатъ зненацька
Він їх захотів.

І ось доїжджає
Славетний вояк.
Нікого немає
На чорних полях.

Де ж військо вороже ?
Де військо своє ?
Виговський тривожно
З коня устає,

Прямує полями
І бачить : з гори
Важкі дивоглядні
Повзуть трактори.

— Що ж, треба заждати, —
Виговський сказав, —
Це, мабуть, гармати,
Москвинам гроза...

І витягнув лицар
Шаблюку свою,
В молитві схилився
За щастя в бою.

А щастя—фортуна
Цвіло, наче квіт :
Чи ж цар не надумав
Тікати з Москви ?

Чи тут, на оцих
Конотопських полях,
Його молодців
Не розбито у прах ?

Чекає Виговський
І враз занімів.
Він чує московський
Ненависний спів.

Це тракторна ланка,
Сільський комсомол
Співає про танки,
Про ленінський полк...

Нахмурився лицар,
Безстрашний козак,
Кремезна правиця
Затисла кулак.

— Прийде ще розруха,
Прийде Божий суд,
Московського духа
Не лишиться тут !

І знову в тумані
Почувся галоп,
То гетьман незламний
Минав Конотоп.

II ОХІДНА

Дзвоном земля,
Звук здаля,
Кроки чіткі такі.
Гей, не гнись,
Гей, підтягнись,
Братчики-юнаки !

Такт зваж,
Слухай слова :
Раз, два, раз !
Буде ще день
Вільних пісень
І весняна пора.

З Богом у путь,
Вір, не забудь –
Правда у світ прийде.
Гей, не гнись,
Гей, підтягнись
І не здавайсь ніде !

У КЛІН СТРАЖДАННЮ

Вони росли і радувались сонцю,
Як пагінки в весінньому саду,
І кожна мама мріяла про доњцю –
Освічену, щасливу, молоду ...

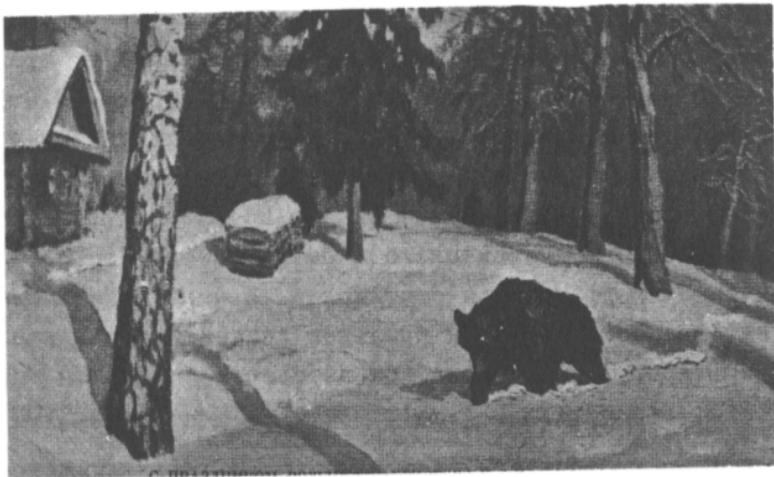
Та ось вночі повіяв чорний вітер
З проклятих Богом закутків Москви,
І на щоках ясні рум'янці витер,
І у мордовські багнища повів.

Тут і доњка, і сестра, і наречена –
Обідрані, із каторжним тавром.
Нехай же гнів огнем в крові тече нам,
І з гніву зродиться незламність перед злом.

Ніхто не вчив диявола прощати,
І коли меч підійме вільний світ,
Благослови його, Пречиста Мати,
Щоб перемогою завершив він похід.

Щоб не лишилось пороху з таборів,
Де гине молодість, і свіжість, і краса,
Де силоміць повінчане із горем,
Життя людей даремно погаса.

А ми до дня останнього зітхання
Не втомимось держати Правди стяг,
Щоб жінці-страдниці в похмурому
засланні
Він промені визволення простяг.

Колимська пісня

Не вбивали, не крали ми, криючись,
І нікому не вдіяли зла.

Так чому ж до похмурої Півночі
Нас теплушка—вагон привезла ?

Нагаями тюремники ляскавають,
Приголомшує каторжний труд.
Ех, ти, властъ робітничо—селянськая,
Ще на тебе прийде Божий суд !

Порівняла нас доля з худобою,
Та й худобі живеться вільніш.
Той, хто ласки сибірської спробував,
Завжди в серці вчуватиме ніж.

Не простить, не забуде, не зміниться,
І чи ж можна простити й забути ?!
Ще про помсту нагадує Винниця,
Материнська прострілена грудь .

Відняли в нас усе, що нам дорого,
Навіть сонця над нами нема.
За бажанням проклятого ворога,
Поїдає людей Колима.

Нагаями тюремники ляскавуть,
Приголомшує каторжний труд.
Ex, ти, властъ робітничо-селянськая,
Ще на тебе прийде Божий суд !

НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ МОНАСТИР...

/ Баляда /

На рідній землі монастир,
Там сьогодні лишився пустир,
Та завжди, як настане ніч,
Загоряються в церкві вогні.

І виходить старенький монах,
В чорних ризах, із болем в очах,
І Розп"ятому молиться він
За все грішне є людство – один.

Урочистий невидимий хор
В"яже дивних мелодій узор,
І здається, що, повні завзять,
Юні крила навкруг шелестять...

На коліна схилився монах,
Видно шию в кривавих рубцях,
І говорить та шия страшна,
Що страждання він випив до дна.

Ось повіяло вітром з дверей,
В церкві повно зібралось людей,
Тих людей, що давніше жили,
Що явилися з темної мли.

Попереду – Данило–король,
В нього жилки тремтять біля скронь,
Він шепоче : – Наш отче святий,
Якщо можеш, за мене прости.

Я ж ніколи прошення не дам
Тим, що зганьбили світлий цей храм,
Що народ мій від Дону по Львів
Обернули в нужденних рабів.

Тужні очі підводить монах,
Бачить меч в королівських руках,
І широким хрестом віддаля
Меч той праведний благословля.

Ранок мостить рожеві мости,
Як могила, німий монастир,
Тільки мешканка там дармова –
На церковних склепіннях – сова.

Це обличчя твоє, Краю мій,
Та не будеш ти вічно німий,
Прийде час і на радісну путь
Чисті руки тебе поведуть.

МИ ІДЕМ!

По проваллях, по кручах
Ми вперто ідем –
Уперед, уперед!
Під камінням навислим,
І у мороці ночі,
І в денному блиску
Ми ідем!

Той незмірняний шлях
Понад силу тяжкий,
Десь під хмарами
Фініш блукань –
Верховина.
Хай ми знаєм :
Не рік і не два
Ще іти нам –
Ми ідем!

Втратим силу, снагу,
Під вагою впадем,
Та підіймемось знову,
І силу зібралиши,
Через трупи своїх же,
Упалих назавше,
Ми підем!

Алесь Салавей

ГУДУТЬ, ДЗВЕНЯТЬ СОФІЇ ДЗВОНИ...

1

Просторам космосу – привіт !
Хіба межа нам перевал там ?!
Узнісся духом я над світ,
Ад астра мчу на заздрість Альпам.
Шугнув, як блиск–метеоріт,
Як зброї швидкісної сальва ...
О, не мине смертельних ран
Хижак зажерливий, тиран !

2

І обірвавсь бенкет розбійний,
Сплів кров"ю чорною упир.
Конавши, в північ буревійну
Совою крикнув лютий звір.
А над Двиною місто вільне
Усміхнений піднесло зір,
І в віддалі, в гомоні стихії
Поплив побідний дзвін Софії.

3

З могил устало давнина –
Роки оспівані, великі,
В безодню зринула мана,
Незгодам скон прийшов навіки,
А непокірлива Двина
Пливе, хвилює менші ріки,
І день новий вітає він –
Грімкий салют – Софії дзвін.

4

Зоря відроджень, смерк агоній
І невмиручости симптом –
Не мовкне дзвін, і інші дзвони
Йому піддзвонюють гуртом –
Співучі, дружні, невгамовні :
Дзень–дум ! Бам–бом ! Дзень–дум ! Бам–бом!
Свому повторному світанню
Назустріч риньте, кривичани !

5

Дзвенить Софії срібнограй.
Життя здійснилася надія.

Займай, володарю, свій край!
Нащадку славний Чародія,
У дзвоні цьому привітай
Величну над усе подію.
Хай зрада б"є об мур чолом...
Дзень-дум! Бам-бом! Дзень-дум! Бам-бом !

6

Гуде, палає дзвін Софії,
Летить у безкрай далини.
Випростує невільник шию.
Кайдани з рук твоїх струсни !
Тепер вже дійсність, а не мрії –
Закон і правда й день ясний.
Нужденне людство в роки карні
Кров праведну лило не марно !

7

Радіє дзвін, летить, як птах,
Через Кривиччину блакитну.
Його віта Чумацький Шлях,
Співає поле пісню житню.
В озерних ямах тоне страх,
Шепочуть верби казку рідну...

Великий краю кривичан,
Лег'єнди мудрої боян !

8

Не мовкне дзвін. А там, далеко,
Там, де у млі нидіє світ –
Знущання, гніт, тортури пекла,
Байдужости черствої лід.
Та ґрати зникнуть. Вільна стежка,
Широкий безборонний хід
Відкриється на плідні ниви,
В міста веселі, гомінливі.

9

Гей, дзвонять дзвони, і з вигнання
Іде мій брат і друг близький,
Щоби до праці, до змагання
Скорішестати. Зір сяйкий
Вітає соняшне світання,
Добу окрілених років.
А над усім дзвенить сріблом :
Додому ! Бом ! Дзень–дум! Бам–бом !

88

10

Гудуть, дзвенять Софії дзвони,
 Бурхливо піниться Двина,
 Неначе бойовим загонам
 Дорогу вказує вона.
 Сухі піски вже вітер гонить,
 Озера збурює до дна.

11

Нема тобі кінця і краю,
 Велична, мудра височінь !
 Я вийду з кола небокраю –
 Готовий на невтримний чин !
 Ніхто не спинить і не вкрає
 Моїх думок, а думка мчить
 Туди, де в гомоні стихії
 Шле дзвін грімкий свята Софія.

/ Переклад з білоруського /

З М И С Т

1. Недосяжне	7
2. Вічна проблема	8
3. Казки минувшини	10
4. Ч а р и	12
5. Про радість і біль	13
6. Зелений вечір	15
7. Привіт тобі!	17
8. Самотність	19
9. Безсоння	21
10. Акорди	24
11. М р і я	25
12. Е л е г і я	26
13. Щ а с т я	27
14. Ж и т т я	28
15. П р о щ а н н я	29
16. Шлях серця	30
17. В душі самота	33
18. С п о г а д	35
19. Лист моїй дружині	37
20. Я л и н к а	39
21. Благословенна мить	41
22. Що подарувати, дівчино, тобі?	42
23. Під боян мої співи любила ти...	44
24. Не говоріть мені про нього!	46

25. Розстались ми з літами молодими...	48
26. Н е з а б у т н є	49
27. Пише син до матері...	51
28. Ганка—емігрантка	52
29. З невідправленого листа	54
30. Н е п о в т о р н е	56
31. В е с н а	58
32. Народження	60
33. Великодній дарунок	61
34. Н а ш м а р ш	65
35. Як небо, висока, як море, широка...	66
36. Живи, майбутнє!	68
37. Велична дата	69
38. Рейд гетьмана	73
39. П о х і д н а	76
40. Уклін стражданню	77
41. Колимська пісня	79
42. Є на рідній землі монастир...	81
43. М и і д е м !	84
44. Гудуть, дзвеняТЬ Софії дзвони...	85

*До цього часу видруковано такі твори
Анатоля Галана*

1. Пахощі /Збірка новелъ/ – стор. 128
2. Володар–страх /Драма/ " 42
3. Поразка маршала /Зб. опов./" 176
4. Будні советського журналіста 208
5. Чарівна дружина /Зб. новелъ/ 142
6. Проти шерсті – під псевдонімом
"Іван Евентуальний" / Сатири,
туморески, пародії/ 208
7. Записки слідчого – під псевдо -
німом "Андрій Чечко" /Сповіди/ 128
8. Між двома смертями /Повість/ 146
9. Невигадане /Збірка оповідань/ 320
10. Пригоди Рубенса / Повість/ 118

